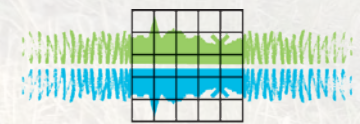

Jaarbericht 2021

Landschapsbeheer Drenthe

Zorg voor ons landschap

Landschapsbeheer Drenthe

Samen met 5.732 enthousiaste vrijwilligers (inclusief Natuurwerkdag) heeft Landschapsbeheer Drenthe zich het afgelopen jaar ingezet voor beheer, behoud en ontwikkeling van het Drentse cultuurlandschap. Hoewel 2021 nog volop in het teken van de coronapandemie stond en fysieke bijeenkomsten en evenementen niet door konden gaan, blikken we terug op een succesvol jaar. Onze cursussen vonden (deels) online plaats en vrijwilligers konden in aangepaste vorm hun werk in natuur en landschap voortzetten. De groepsgrootte, waarmee vrijwilligers tijdens de versoepelingen van de coronamaatregelen aan de slag gingen, nam toe en met inachtneming van de anderhalve meter regel kon de Natuurwerkdag doorgaan.

Organisatie

In 2021 werd de nieuwe organisatiestructuur ingevoerd, waarbij de afdelingen noordoost en zuidwest werden samengevoegd en de teams Streekbeheer, Projecten en Organisatie en Ondersteuning zijn ontstaan. De overgang van de organisatiestructuur verloopt soepel. In dit jaar verwelkomden we vier nieuwe medewerkers, die het stokje van hun voorganger overnamen. De samenstelling van de organisatie is qua omvang stabiel gebleven.

Als gevolg van de coronapandemie werd er nog steeds hoofdzakelijk vanuit huis gewerkt en vonden onze cursussen en lezingen online plaats. Zo gauw de versoepelingen van de coronamaatregelen het toelieten, werden bijeenkomsten en cursussen fysiek georganiseerd.

Karin Uilhoorn, ecooloog, provincie Drenthe

‘Met diverse (soorten)projecten levert Landschapsbeheer Drenthe samen met hun vele enthousiaste vrijwilligers een belangrijke bijdrage aan het behoud van de biodiversiteit in ons buitengebied.’

Foto: Stefan Pronk

Vrijwilligers aan het werk in de Roodbaardtuin in Assen.

Groei vrijwilligersnetwerk

De resultaten en de totale omvang van het vrijwilligersnetwerk is in 2021 aanzienlijk gegroeid. Het aantal vrijwilligers is toegenomen tot op het niveau van vóór de pandemie (5.732 vrijwilligers). Het aantal actieve groepen is nog nooit zo hoog geweest. Voor de vrijwillige boerenlandvogelbeschermers meldden zich meer dan 80 geïnteresseerden. 420 groepen zetten zich in voor landschap en natuur. Alleen de scholen waren in 2021 minder actief in vergelijking met de periode voor corona.

Met aangepaste coronamaatregelen konden we ons werk in natuur en landschap voortzetten. Een greep uit onze projecten:

Pingo programma

Pingoruïnes vertellen veel over de bewoningsgeschiedenis van Drenthe en zijn in aardkundig, ecologisch, recreatief en cultuurhistorisch opzicht interessante locaties. Om vast te kunnen stellen of een landschapselement een pingoruïne is, doet Landschapsbeheer Drenthe extra onderzoek middels het zogenaamde Pingo programma. In 2021 zijn er onder leiding van Anja Verbers 11 locaties onderzocht. Hiervan bleken er 9 pingoruïnes te zijn en 2 uitblazingskommen. Anja: “Deze uitblazingskommen zijn bijzonder omdat ze vrij diep zijn (2,85 m). Gedurende het onderzoek bij het Berghuizermeer heb ik met de universiteit van Utrecht samengewerkt. We hebben profielen gemaakt, maar ook een kern gestoken. De kern is geanalyseerd op gloeiverlies en op pollenkorrels; uit dit onderzoek bleek dat het definitief om een uitblazingskom gaat.”

Vrijwilligers boren in de bodem om vast te kunnen stellen of het element een pingoruïne is.

Recordaantal plantgoed

Erfeigenaren, bewonersinitiatieven en vrijwilligersgroepen hebben zowel in het voorjaar als in het najaar van 2021 een recordaantal bomen en struiken geplant. Er zijn in totaal 290 verzoeken ingediend, wat neerkomt op ruim 44.000 stuks bosplantsoen. Dit indrukwekkende getal is het resultaat van het groeiende aantal initiatieven in de provincie en de aandacht vanuit het landelijke project ‘Plan Boom’. Sinds 2020 geven we hier, samen met Het Drentse Landschap en de Natuur en Milieufederatie Drenthe, uitvoering aan om zoveel mogelijk bomen te planten om klimaatverandering tegen te gaan en lokale landschaps- en biodiversiteitswaarden te verhogen. 63 bewonersinitiatieven, vrijwilligersgroepen en scholen ontvingen in 2021 bomen vanuit het project ‘Plan Boom’ en het ondersteuningsbudget als onderdeel van Streekbeheer, waardoor er in de hele provincie duizenden bomen de grond in zijn gegaan.

Natuurwerkers van de toekomst

Naast bewonersinitiatieven en vrijwilligersgroepen begeleidt Landschapsbeheer Drenthe ook scholen. In 2021 hebben we gezamenlijk activiteiten georganiseerd, met als doel de leerlingen kennis te laten maken met werken in én voor de natuur. Zo werden schoolpleinen vergroend, heideterreinen ontdaan van (ongewenste) opslag en nestkastjes in elkaar gezet. In totaal konden we rekenen op de inzet van 934 basisschoolleerlingen en 383 middelbare scholieren. In het kader van het educatieve project 'Bijles' werden 14 schoolpleinen in de gemeentes Borger-Odoorn, Hoogeveen en Coevorden bijvriendelijker ingericht.

Michiel Elderenbosch, projectmedewerker

'In het project Bijles leren we de kinderen iets over de natuur maar helpen we ook daadwerkelijk de wilde bijen. Het is heel leuk om te merken dat de leerlingen bijna niet kunnen wachten tot de dag van uitvoering op het programma staat.'

Foto: Thirza Mulder-Jäger

Graszoden maken plaats voor bij-vriendelijke beplanting.

Boerenerf van
een van de
deelnemers in
Donderen.

Stimuleringsregeling en Regeling Agrarisch Landschapsbeheer

Erfeigenaren konden in 2021 voor het eerst in alle 12 Drentse gemeenten een beroep doen op de Stimuleringsregeling Landschap en Biodiversiteit. De belangstelling was groot: in de gemeenten Meppel, Westerveld en De Wolden waren ruim 50 nieuwe deelnemers actief met erf- en landschapsinrichting en structureel actief met regulier onderhoud. In totaal hebben ruim 75 deelnemers van de regeling gebruikgemaakt en zich aangesloten bij een bewonersgroep. De Regeling Agrarisch Landschapsbeheer (RAL regeling) is een aparte regeling van Streekbeheer voor structureel onderhoud. Het aantal boeren dat hiervan gebruik heeft gemaakt, nam toe met 2 agrariërs. In totaal namen 53 boeren deel.

Boerenervenprojecten

Een typisch Drents boerenerf kenmerkt zich door een sober en functioneel karakter. Landschapsbeheer Drenthe ondersteunt agrariërs en erf-eigenaren met het opknappen en de instandhouding van deze authentieke stijl. In het kader van het Boerenervenproject werd er in 2021 voor 17 erfeigenaren in Donderen en 15 erfeigenaren in Zeegse inrichtingsplannen opgesteld (fase 2). De eerste 11 erven in Donderen zijn inmiddels opgeknapt, met ondersteuning van een groenbedrijf. Vanwege het grote animo voor het Boerenervenproject in Zeegse in 2020 werd er in 2021 een vervolg aan gegeven onder de noemer 'fase 2'. Van de 15 inrichtingsplannen zijn er 14 plannen uitgevoerd.

Aftrap Boerenervenproject in Zeegse.

Statenlid Henk Nijmeijer, GroenLinks

'Initiatieven die de laatste jaren worden genomen om de landbouw en de wijze van grondgebruik in een aantal gebieden aan te pakken, geven boerenlandvogelbeschermers een sprankje hoop. En dat moeten we blijven doen. Alle hulp is nu nodig en gelukkig groeit het aantal vrijwilligers nog steeds.'

Foto: Erwin Bruulsema

Wulp.

Boerenlandvogels

De vrijwillige boerenlandvogelbeschermers konden ondanks de coronamaatregelen ongehinderd hun werk voortzetten. De jaaravond vond nog wel digitaal plaats, waarvoor 224 geïnteresseerden inlogden.

Het aantal gevonden nesten lag met 2.437 geregistreerde nesten lager dan het voorgaande jaar. Bij 683 nesten werden beschermingsactiviteiten uitgevoerd. Voor de tureluur, scholekster en kievit was ook het uitkomstpercentage minder hoog. Dat is anders voor de wulp: dankzij het wulpenproject werden meer nesten gevonden en in rasters geplaatst waardoor het uitkomstpercentage steeg.

In 2021 werd er voor het eerst met wildverjagers en -camera's gewerkt om te zien wie de predatoren zijn en is er gestart met het vernieuwde en bijgestelde Plan van Aanpak Boerenlandvogels Drenthe. Door deze vernieuwde aanpak zijn er buiten de Agrarische Natuur en Landschapsbeheer (ANLb) gebieden meer mogelijkheden tot inzet van gelden vanuit de flexibele maatwerkregeling om de akker- en weidevogelclusters te beschermen en aan biotoopverbetering te doen. In de aangewezen clusters zijn vrijwilligersgroepen actief met het behouden en beschermen van de boerenlandvogels. Dit doen zij in goed overleg met de agrariërs. Vaak ontstaan er door de samenwerking nieuwe ideeën voor beheermaatregelen die genomen kunnen worden in het veld.

Natuurvriendelijke erven

In het kader van het project 'Natuurerf' zijn er 34 Drentse erven, verspreid over de provincie, natuurvriendelijker ingericht. De deelnemende erfeigenaren kregen advies over hoe zij de biodiversiteit op hun erf kunnen verhogen en konden hiervoor het benodigde materiaal ontvangen. Particulieren plantten streek-eigen bomen en struiken, zaaiden Drentse bloemenmengsels in en hingen nestkasten op. Tevens kregen de deelnemers adviezen over het beheer van hun terrein.

Nationale parken nieuwe stijl

Landschapsbeheer Drenthe is een van de partners die in 2021 is gestart met de uitvoering van de impulsprojecten Nationaal Park Drentsche Aa en Nationaal Park Drents-Friese Gensstreek. De ambitie is om de huidige natuurkernen te versterken en meer verbinding en samenhang te creëren tussen de nationale parken, het Natura-2000 gebied Holtingerveld en het omringende gebied. Met als bijkomend doel de inwoners te betrekken bij natuur en landschap in hun directe (woon)omgeving en hen te stimuleren om gezamenlijk plannen te maken en tot uitvoering te brengen. Door de coronamaatregelen bleek het echter lastig om de dorpsnetwerken van de grond te krijgen en bewoners samen te brengen. In 2022 wordt hier verder uitvoer aan gegeven. In het gebied van de Drentsche Aa is een begin gemaakt met de selectie van de dorpen en vond er een startavond plaats om bewoners te enthousiasmeren. Hier kwamen 12 mensen op af.

Beschermingsproject Heide- en veenvlinders

Drenthe is de thuisbasis voor heide- en veenvlinders. In de afgelopen decennia zijn veel populaties in onze regio sterk achteruitgegaan of zelfs verdwenen. In opdracht van de provincie heeft Landschapsbeheer Drenthe van 2004 tot en met 2017 een speciaal beschermingsproject voor heide- en veenvlinders uitgevoerd. In 2021 is dit project op verzoek van de provincie weer hervat. Er is geïnvesteerd in het vormgeven van provinciale samenwerking en kennisuitwisseling tussen terreinbeheerders, onderzoekers en andere betrokken partijen.

Veenhooibeestje.

Foto: Stefan Pronk

Bermscouts

In 2021 geven FLORON, Landschapsbeheer Drenthe, de Natuur en Milieufederatie Drenthe samen met enkele partners uitvoering aan het project 'Berm-scouts', waarbij de ontwikkeling van (bloeiende) bermen in beeld worden gebracht. In de zomer van 2021 werd als onderdeel van het project een basis-cursus over bermalplanten georganiseerd voor geïnteresseerden. Daarnaast kunnen verschillende initiatieven in Drenthe ondersteuning krijgen bij het inventariseren van de planten die te vinden zijn in de berm.

Foto: Stefan Pronk

Tijdens de excursie 'insecten in de berm' leren de vrijwilligers meer over de waarde van ecologisch beheerde bermen.

Foto: Thirza Mulder-Jager

Leerlingen van OBS De Singelier aan het werk op de Natuurwerkdag.

Natuurwerkdag

De 21e editie van de Natuurwerkdag vond dit jaar plaats op 5 en 6 november. In totaal gingen er 1.341 vrijwilligers op 60 locaties in Drenthe aan de slag. Er was extra aandacht voor de natuurwerkers van de toekomst. Onder begeleiding van Landschapsbeheer Drenthe werden er op 6 verschillende basisscholen door ruim 300 leerlingen gewerkt aan verschillende natuurklussen. Er werden nestkastjes in elkaar gezet, wilgen geknot, takkenrillen gemaakt en heide opgeschoond. In Diever werd met behulp van de leerlingen van OBS De Singelier in twee dagen tijd een dorpsboomgaard gerealiseerd. Daarnaast kregen alle deelnemers van de Natuurwerkdag een bijvriendelijk boompje van 'Plan Boom'.

Wat gebeurde er nog meer in 2020?

Nederland zoemt

In het kader van het project 'Nederland zoemt' heeft Landschapsbeheer Drenthe een online cursus 'Bescherming van wilde bijen in tuin en landschap' georganiseerd, waaraan meer dan 60 geïnteresseerden deelnamen.

Wilde narcis

In 2021 ontwikkelden we een zoekkaart, die handvaten geeft bij het herkennen van de wilde narcis ten opzichte van gecultiveerde varianten. Door de groeiplaatsen van de 'Drentse paosbloem' te lokaliseren kunnen we de soort beter beschermen. Omdat het vanwege corona niet mogelijk was om de bewustwordingscampagne in het gebied van de Drentsche Aa fysiek te realiseren, werd er een online informatiebijeenkomst georganiseerd. Meer dan 60 personen namen hieraan deel.

Foto: Stefan Pronk

Drentse paosbloem.

Foto: Anja Verbers

Oplevering Roodbaardtuin.

Eerste Kievitsei

Op de stoppelakker in Deutlanden, vlakbij Erm en Nieuw-Amsterdam, is op dinsdag 9 maart om 13.20 uur het eerste kievitsei van Drenthe gevonden. De eer was voor vrijwillig weidevogelbeschermer Harrie van der Weide (71). Het was niet de eerste keer dat Harrie van der Weide het eerste kievitsei vond: dit deed hij ook al in 2015. De vondst luidde officieel het weidevogel-seizoen van Drenthe in.

Bomenwacht

Wist je dat onze bomenwacht in 2021 veel werk heeft verzet? Zo zijn er maar liefst 587 monumentale bomen gesnoeid en 1.149 bomen gecontroleerd op veiligheid. Er zijn 11 monumentale bomen in de gemeente Tynaarlo gesnoeid en 10 waardevolle bomen in de gemeente Assen. Daarnaast heeft de Bomenwacht ook circa 500 bomen gecontroleerd en circa 250 gesnoeid die niet op de provinciale lijst van monumentale bomen staan.

Roodbaardtuin

De Roodbaardtuin achter het Wilhelmina Ziekenhuis in Assen (WZA) is op 23 september opgeleverd. De beroemde tuinarchitect Lucas Pieters Roodbaard (1782 – 1851) heeft in Assen en daarbuiten ruim 50 bijzondere tuinen en parken ontworpen. Daarvan is het park aan de achterzijde van het WZA er een van. Lange tijd was het historische park verwaarloosd en onbegaanbaar. Samen met vrijwilligers, Noorder-Erf en Dolmans Landscaping heeft Landschapsbeheer Drenthe het park hersteld.

Foto: Anja Verbers

Oude en nieuwe stobbenpoort.

Financiële resultaten

BATEN

Subsidies en bijdrages projecten	€ 2.590.581
Af: directe projectlasten	€ 105.8841

Dekkingsbijdrage projecten € 1.531.740

LASTEN

Personeel	€ 1.241.820
Organisatie	€ 265.097
Kapitaallasten	€ 25.302

Totaal € 1.532.219

RESULTAAT € -479

Landschapsbeheer Drenthe heeft samen met vele vrijwilligers en professionals in 2021 onderhouden en beschermd:

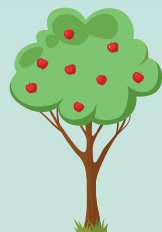
222

Kilometer wandel-
paden en fietspaden

14

Schoolpleinen

2.677

Fruitbomen

607

Hectare bos

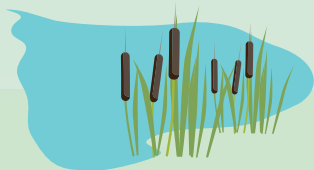

38

Inrichting- of
beheerplannen

Ruim 50.000
aangeplante bomen
en struiken

105

Poelen, vennen
en petgaten

518

Hectare natuurterreinen

Monumentale bomen

587 onderhouden
1149 gecontroleerd
op veiligheid
130 nader onderzocht

123

Kilometer houtwallen,
singels, lanen en hagen

211

Knotbomen

44

Kilometer bermen
en oevers

133

Adviezen voor beplanting
of landschapselement

175

Cultuurhistorische
elementen en aardkunde:
grafheuvels (168 stuks),
kerkhoven en pingoruïnes

3.616 Kleine maatregelen ter
bevordering van de biodiversiteit

waarvan

6 broedwanden

7 broeihopen

6 ijsvogelwanden

3.578 nestkasten en insectenhôtels

1 ooievaarsnest

3 open zandplekken

2 steenuilvriendelijke drinkbaden

6 takkenhopen

5 takkenrillen

2 vliegopeningen

Boerenlandvogels

- 2437 Gemonitorde boerenlandvogelnesten
- 683 Nesten waarbij beschermingsactiviteiten zijn uitgevoerd
- 32 Boerenlandvogelgroepen
- Ca 350 Vrijwillige Weidevogelbeschermers

Natuurwerkdag 5 en 6 november

- 1.341 Totaal vrijwilligers
- 60 Locaties
- 5364 Uur gewerkt
- 418 Kinderen
- 923 Volwassenen

Publieksactiviteiten

- 32 Groepsactiviteiten gericht op deskundigheidsbevordering (zoals workshops, trainingen, cursussen en webinars) met 1.104 deelnemers
- 14 Evenementen met 2.248 bezoekers
- 2 Excursies met 23 deelnemers

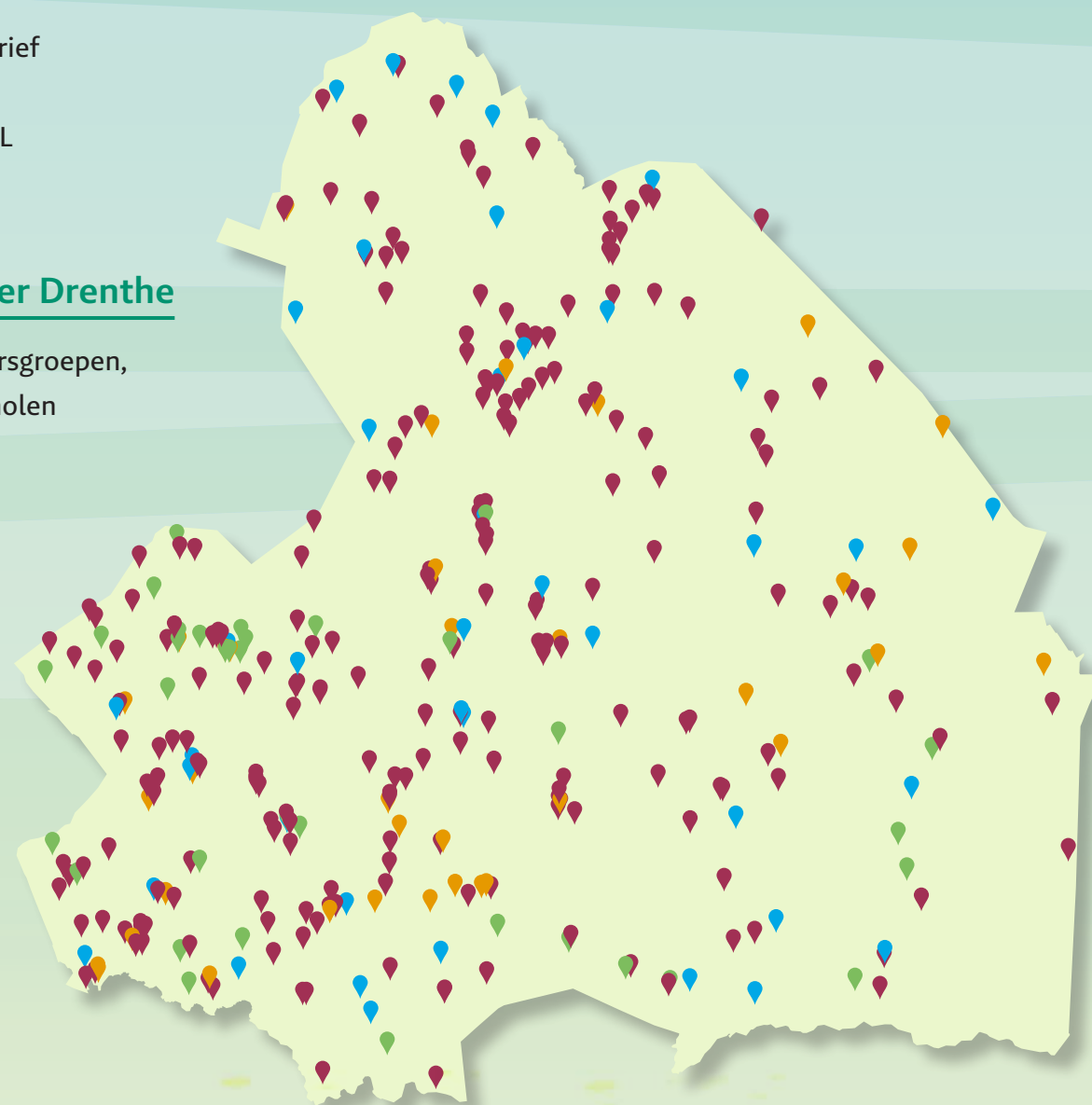
Bereik

- 1.251 Volgers Facebook
- 1.068 Volgers Twitter
- 846 Volgers LinkedIn
- 2.371 Abonnees digitale nieuwsbrief
- 25 Digitale nieuwsbrieven
- 8 Bijdragen kwartaalblad HDL
- Ca 25 Persberichten

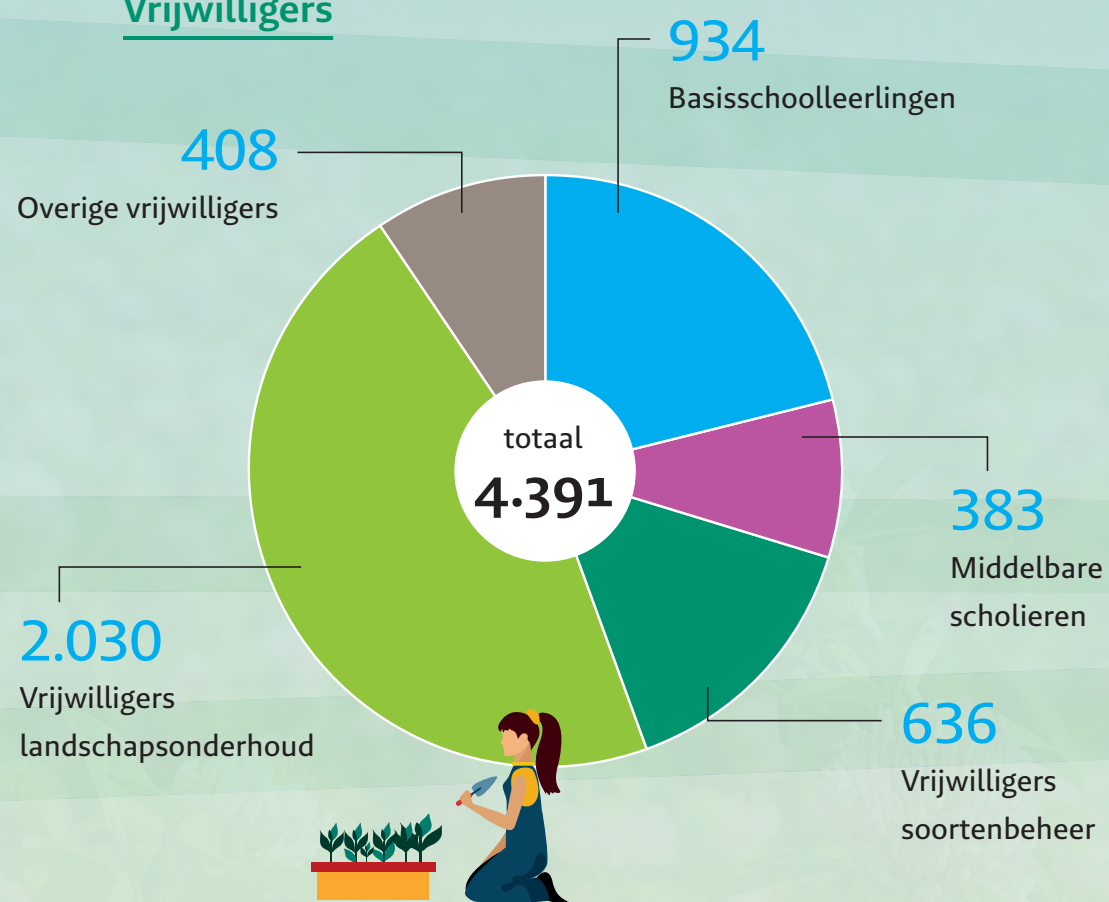
Netwerk Streekbeheer Drenthe

Overzicht actieve vrijwilligersgroepen, bewonersinitiatieven en scholen

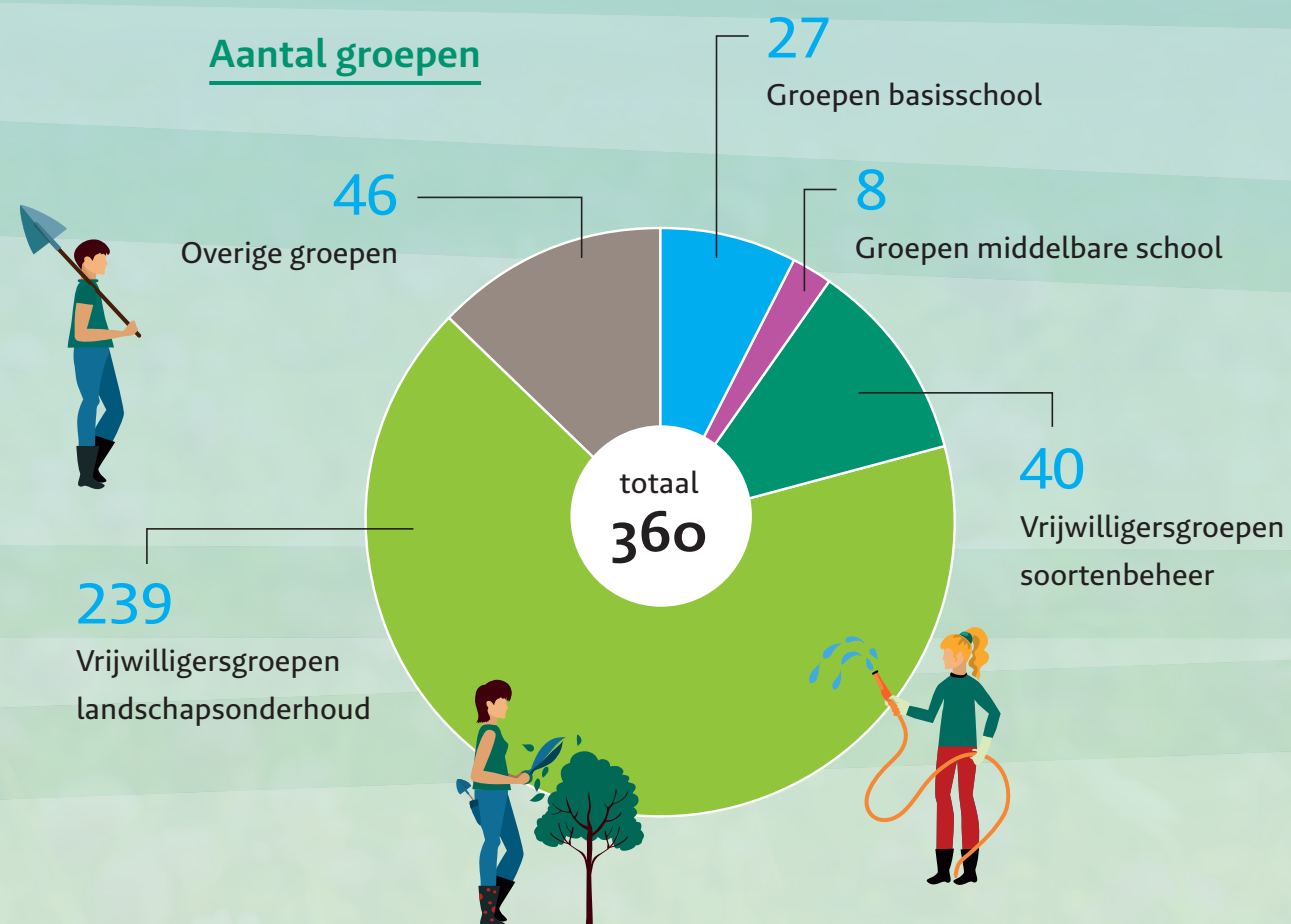
- Jeugd en jongeren
- Soortenbeheer (inclusief weidevogelgroepen)
- Landschapsonderhoud
- Overig

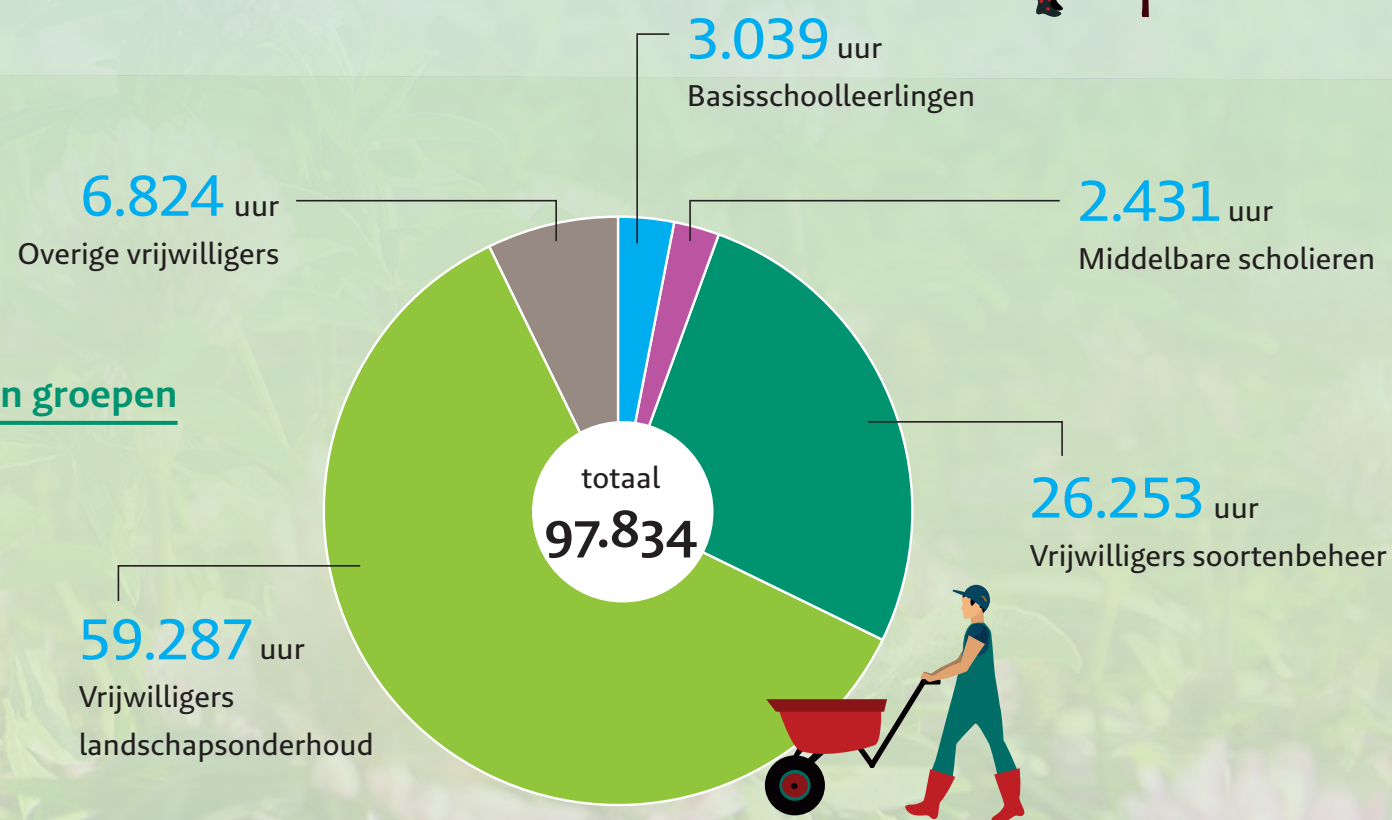
Vrijwilligers

Aantal groepen

Aantal gewerkte uren groepen

Het werk en de projecten van Landschapsbeheer Drenthe zijn mogelijk gemaakt door:

- Provincie Drenthe
- Nationale Postcode Loterij
- Twaalf Drentse gemeenten
- Het Prins Bernhard Cultuurfonds
- Regio Groningen – Assen

Landschapsbeheer Drenthe bedankt haar financiers voor de fijne samenwerking en hun bijdrage voor het landschap en de natuur in Drenthe en het werk van de stichting.

Landschapsbeheer Drenthe

Kloosterstraat 11

9401 KD Assen

info@lbdrenthe.nl

www.lbdrenthe.nl

www.facebook.com/lbdrenthe

www.twitter.com/lbdrenthe

[landschapsbeheer-drenthe](https://www.linkedin.com/company/landschapsbeheer-drenthe)

provincie Drenthe

PRINS BERNHARD
CULTUURFONDS